

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös**Antopäivä**

27.9.2019

Päätösnumero

19/1024/2

Diaarinumero

01202/18/5149

01282/18/5149

01313/18/5149

Asia

Jätteenkuljetuksen järjestämistä koskeva valitus

Valittajat

1. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
2. Salpausselän Luonnonystävät ry ja Kari Porra
3. Katariina Broman, Paul Carroll ja Saara Kiiskinen

Päätös, josta valitetaan

Päijät-Hämeen jätelautakunnan päätös 16.5.2018 § 9

Päijät-Hämeen jätelautakunta päätti, että kunnan järjestämisvastuuseen kuuluvan yhdyskuntajätteen kuljetuksessa sako- ja umpikaivolietteiden osalta jatketaan sopimusperusteista jätteenkuljetusjärjestelmää jätelain 37 §:n mukaisena kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena koko jätelautakunnan alueella (Asikkala, Heinola, Hollola, Kärkölä, Lahti, Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila ja Sysmä).

Perustelut:

1. Tarjolla on jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelinvaihe	Sähköiset yhteystiedot	Faksi
Raatihuoneenkatu 1 13100 HÄMEENLINNA	Arvi Kariston katu 5 13100 HÄMEENLINNA	029 56 42200	Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi Sähköinen asiointipalvelu: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet	029 56 42269

Jätelautakunnan selvityksessä todetaan, että toimialueen kuntien lietteenkuljetuksessa toimi vuonna 2017 yhteensä 28 kuljetusyriytystä. Määrä osoittaa palveluja olevan kattavasti tarjolla. Yritykset sijaitsevat eri puolilla aluetta ja niiden kilpailuttaminen on kiinteistöille täysin mahdollista. Runsaan yritysmäärän vuoksi kuljetuspalvelujen ehdot ja hinnat syntyvät aidossa kilpailutilanteissa ja siten lähtökohtaisesti kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Hintojen vaihtelu on osoitus markkinoiden toimivuudesta.

Kuljetusten kilpailutus keskitetysti nostaa usein kokonaishintoja, koska tyhjennykset tapahtuvat automaattisen aikataulun mukaan, eikä asiakkaiden tilausten perusteella kaivojen täytyttyä. Asiakkaat joutuvat maksamaan hukkanouto- tai muutosmaksuja, jos he eivät pysty vastaanottamaan tyhjennystä esitetyn ajankohtana. Keskitetyn kuljetusjärjestelmän kilpailutus ja kiinteistöjen palvelun järjestäminen edellyttävät sekä henkilöstön palkkaamista että järjestelmien rakentamista, mikä nostaa kustannuksia.

2. Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

Kiinteistön järjestämä jätteenkuljetus on sekä asiakkaan että yritysten kannalta joustavin tapa toimia. Nykyjärjestelmässä pienet yritykset voivat menestyä ja kynnys markkinoille tulon on matala. Sen sijaan keskitetty yhden ostajan järjestämä urakkakilpailu sulkee markkinat. Lietekuljetusyriytysten lukumäärä tulee keskitetyssä kuljetusjärjestelmässä supistumaan oleellisesti, mikä johtaa hintojen nousuun, palvelutarjonnan kapenemiseen ja tuottaa ongelmia kriisitilanteiden hoidossa, kuten jätevedenpuhdistamon ja jätevesiputkiston ongelmatilanteissa. Selvityksen mukaan "20 - 34 % syntyvästä lietteestä joko kulkeutuu muualle kuin vastaanottoaikoihin tai jota ei ole tyhjennetty määräysten mukaisesti". Osa laskennassa mukana olevista kiinteistöistä on käyttämättömiä. Luvuissa ei ole huomioitu maatalouden harjoittajien laillista omatoimista lietteiden käsittelyä. Myös sakokaivojen tyhjennysvelvollisuutta on lakimuutoksella väljennetty. Lietemääriin vaikuttaa myös kiinteistöllä käytössä oleva jätevesijärjestelmä. Kesämökeillä on usein käytössä kuivakäymälät ja saunassa lailliset harmaiden vesien pesupallot, joissa lietettä ei synny. Selvitys ei myöskään ota huomioon, että kuljetusyriytokset tyhjentävät autoissaan kotitalousjätteen lisäksi muita jätteitä. Jätelautakunnan selvityksessä viitataan mm. Lahteen tuotuun lietemäärän liian suurena ja päädytään oletamaan, että lietteitä tuodaan toisen kunnan alueelta. Edellä mainitun perusteella on virheellistä tehdä johtopäätös, että nykyinen kuljetusjärjestelmä ei toimisi. Sen sijaan voidaan todeta, että lietteet toimitetaan pääsääntöisesti asianmukaiseen käsittelyyn.

Uuden jätelain mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat samalla tavalla molempia kuljetusjärjestelmiä. Kiinteistön haltijan järjestämästä mallista ei aiheudu enempää haittaa ja vaaraa ympäristölle ja terveydelle kuin kunnan kilpailuttamasta kuljetuksesta, koska lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toiminnoille täytyy olla samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta.

3. Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan

Sekä kotitalouksien että yritysten näkökulmasta kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus on joustavin, edullisin ja asiakaslähtöisin ratkaisu. Kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetusyritys ja mikäli palvelu ei yrityksessä toimi halutulla tavalla, asiakas voi vaihtaa toiseen yritykseen. Sako- ja umpikaivoja tyhjenetään kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tilausten ja täyttöasteen mukaan. Vapaasti tilatussa palvelussa päivystys toimii 24 tuntia/vrk. Jätehuoltoyhtiön kilpailuttamassa kuljetuksessa asiakaspalvelu toimii yleensä vain arkisin päiväaikaan.

Kiinteistön haltijan järjestelmässä jätteenkuljetuksessa ei tule kerralla isoja asiakkaiden vaihdoksia kuljetusyritykselle, joista seuraa ongelmia toimintaan. Keskitetyssä kilpailutuksessa kuljettajien työsuhteet muuttuvat epävarmoiksi ja määräaikaisiksi. Osalle yrityksistä se merkitsee myös ammattitaitoisen työvoiman saamisen vaikeutumista.

Päijät-Hämeen jätelautakunnalle tehdyssä viranomaisselvityksessä ei ole esitetty sellaisia jätelain edellyttämiä perusteluja, jotka osoittaisivat, että kiinteistön haltijan järjestämän lietteen kuljetuksen mukaiset edellytykset jätelautakunnan alueella eivät täytyisi.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valitus

Päijät-Hämeen jätelautakunnan päätös 16.5.2018 § 19 (oikeastaan § 9) tulee kumota.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluissa jätelain 37 §:n mukaisten edellytysten täyttymisestä esitetyt, päätöksen perusteeksi tehdystä selvityksestä (Kiinteistön haltijan järjestämä lietteenkuljetus) poikkeavat seikat ja johtopäätökset eivät perustu objektiiviseen ja luotettavaan selvitykseen, vaan kyse on lähinnä esityksen laatijan mielipiteistä. Päätöksen perustelut eivät objektiivisesti arvioiden osoita jätelain 37 §:n 1 momentissa asetettujen edellytysten täyttyvän koko kuljetusjärjestelmän alueella. Sen sijaan päätöksen alkuperäinen päätösesitys on perustunut asian ratkaisemiseksi riittäviin selvityksiin, joiden osalta on tehty asianmukainen harkinta.

Valituksenalaisen päätöksen pohjaksi tehdystä selvityksestä Kiinteistön haltijan järjestämä lietteenkuljetus ilmenevästi kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten täyttymisen selvittämistä rasittaa se, ettei nykyisiltä toiminnanharjoittajilta ole saatu tietoja muun ohella kuljetuksista ja kohteena olevista kiinteistöistä. Toiminnanharjoittajilta ei ole saatu esimerkiksi riittäviä tietoja sen selvittämiseksi, onko palvelujen hinnoittelu kohtuullista ja syrjimätöntä. Selvityksestä ilmenevien tietojen perusteella ei voida täysin varmistua, että kuljetuspalveluja on saatavilla kattavasti ja luotettavasti, ja että esimerkiksi maksuvaikeuksissa olevien asukkaiden lietekaivot tyhjenetään asianmukaisesti. Näin ollen ei voida varmistua siitä, että jätelain 35 §:n 2 momentin edellytykset täyttyisivät kaikilta osin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.

Jätelautakunnan päätöksen perustana olleen selvityksen tietojen perusteella toiminnanharjoittajilta ei ole saatu riittäviä, lakisääteisiä tietoja jätehuollon toimivuuden seuraamiseksi ja valvomiseksi. Puutteellisten tietojen perusteella ei

ole voitu koko alueen osalta varmistua siitä, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus jätelain 37 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla edistäisi jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa eikä aiheuttaisi vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Koska kaikki jätteenkuljettajat eivät toimita lakisääteisiä tietoja ja kunnan jätevedenpuhdistamolle toimitetun lietteen määrä ei jätelautakunnan selvityksen mukaan vastaa alueen kiinteistöjen määriä, joilta kyseistä jätettä syntyy, ei voida myöskään varmistua, noudatetaanko tyhjennyksissä ja kuljetustoiminnassa voimassa olevia jätehuoltomääräyksiä. Näin ollen ei ole voitu varmistua siitä, voidaanko päätöksellä arvioida olevan kokonaisuutena myönteisiä vaikutuksia jätelain 37 §:n 1 momentin 3 kohdan edellyttämällä tavalla.

2. Salpausselän Luonnonystävät ry:n ja Kari Porran valitus

Päijät-Hämeen jätelautakunnan päätös 16.5.2018 § 9 tulee kumota ja asia palauttaa Päijät-Hämeen jätelautakuntaan uudelleen käsiteltäväksi.

Tehtyjen selvitysten perusteella kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa kaikki jätelain 37 §:n 1 momentin edellytykset eivät täyty tai niitä ei ole saaduilla tiedoilla voitu täydellisesti arvioida. Näin ollen jätelautakunnan olisi pitänyt valita kunnan järjestämä kuljetus.

Vaikka kiinteistön haltijan järjestämässä sopimusperusteisessa kuljetusratkaisussa osalla toimialuetta palveluita olisi kattavastikin tarjolla, kokonaisvaltainen tarkastelu ei tue tämän järjestelmän toimivuutta eikä luotettavuutta. Myöskään kohtuullisuudesta tai syrjimättömyydestä ei ole varmuutta. Kattavan kuljetusrekisterin ylläpito on hankalaa, mistä seuraa, että kenelläkään ei ole varmuutta lietteiden päätyemisestä asianmukaiseen käsittelyyn. Lautakunnan valitsemien kuljetusjärjestelmien tulee tuottaa luotettavaa tietoa jätevirroista.

Lietteiden kuljetusjärjestelmästä päätettäessä ei tuotu esille lainkaan sitä, että kaikki liete pitäisi saada hyötykäyttöön ja kiertoon.

Jätekuljetusten järjestämisen toimintamuodolla on myös ympäristönsuojelun kannalta tarkasteltuna omat vaikutuksensa. Sopimusperäinen jätteenkuljetus jättää mahdollisuuksia laiminlyödä riittävä sako- ja umpikaivojen tyhjennys, mistä saattaa seurata niin pintavesien, pohjavesien kuin luonnon pilaantumista ja saastumista. Jätelautakunnan päätöksessä ei tätä näkökulmaa ole lainkaan tarkasteltu.

3. Katariina Bromanin, Paul Carrollin ja Saara Kiiskisen valitus

Päijät-Hämeen jätelautakunnan päätös 16.5.2018 § 9 tulee kumota ja asia palauttaa Päijät-Hämeen jätelautakuntaan uudelleen käsiteltäväksi.

Jätelain 37 §:n 1 momentin mukaiset edellytykset siirtyä kiinteistönhaltijan järjestämään jätteenkuljetuksen Päijät-Hämeen alueella umpi- ja sakokaivo-lietteen osalta eivät täyty. Valituksessa viitataan esittelijän selvitykseen ja tuodaan erikseen esiin, ettei jätelakia kaikkien kuntien alueella noudateta. Esimerkiksi lakisääteisiä kuljetustietoja ei toimiteta viranomaiselle, eikä kaikki liete päädy jätevedenpuhdistamolle.

Lausunnot ja selitykset

Jätelautakunta on antanut lausunnon.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut selityksen.

Salpausselän Luonnonystävät ry ja Kari Porra ovat antaneet selityksen.

Katariina Bromanille, Paul Carrollille ja Saara Kiiskiselle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen. Selitystä ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus kumoo Päijät-Hämeen jätelautakunnan päätöksen 16.5.2018 § 9 ja palauttaa asian jätelautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Jätelain 35 §:n 2 momentin mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistä riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Jätelain 37 §:n 1 momentin mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Jätelain 149 §:n 4 momentin mukaan kunnan, jossa vuoden 1993 jätelaissa tarkoitettu järjestetty jätteenkuljetus tämän lain voimaan tullessa hoidetaan sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, on tarkasteltava jätteenkuljetuksen järjestämistä tämän lain 37 §:n 1 momentissa säädettyjen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella ja tehtävä asiassa päätös viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Jos päätöksellä siirrytään kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisesta, joka voi tapahtua aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä ja viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Asiassa saatu selvitys

Asikkalassa, Heinolassa, Hollolassa, Kärkölässä, Lahdessa, Myrskylässä, Orimattilassa, Padasjoella, Pukkilassa ja Sysmässä on ollut käytössä vanhan

jätelain (1072/1993) mukainen sopimusperusteinen jätteenkuljetus sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksessa. Päijät-Hämeen jätelautakunta on tehnyt uuden jätelain 149 §:n 4 momentin mukaisen jätteenkuljetusjärjestelmätarkastelun ja päättänyt, että alueella jatketaan sako- ja umpikaivolietteiden osalta kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta.

Päijät-Hämeen jätelautakunta on päätöksen valmistelun yhteydessä laatinut selvityksen jätelain edellytysten täyttymisestä (Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, Selvitys jätelain edellytysten täyttymisestä). Asian valmistelun yhteydessä on pyydetty lausuntoja kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, alueen lietteitä käsitteleviltä vesihuoltolaitoksilta, Hämeen elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:lta. Myös alueen asukkaille ja jätteenkuljetusyrityksille varattiin tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa.

Jätelautakunnan laatimasta selvityksestä ilmenee muun ohella seuraavaa:

Vuonna 2017 alueella toimi vesihuoltolaitosten ilmoitusten mukaan 28 kuljetusyritystä. Kaikissa alueen kunnissa lietettä jätevedenpuhdistamoille oli viennyt vähintään kaksi kuljetusyritystä. Tarkastelussa ei kuitenkaan pystytty selvittämään kunnan sisällä olevaa maantieteellistä jakaumaa palvelujen tarjonnassa. Kaikki yritykset eivät toimittaneet lakisääteisiä tietoja ja toisaalta toimitetun tiedon taso ei ole siihen riittävä. Lietteen kuljetuspalvelujen kattavuuden arviointia vaikeutti se, ettei jätehuoltoviranomaisella ole tarkkaa tietoa palvelua tarvitsevista kohteista. Selvityksessä tarkasteltiin myös saarikiinteistöjen jätehuoltoa lietteen osalta.

Jätehuoltoviranomainen sai käyttöönsä seitsemän yrityksen toimittaman esimerkkilaskun. Yhdessä laskussa oli epäselvyyttä kuljetus- ja käsittelymaksun osalta. Neljässä laskussa veloitettu käsittelyhintaa oli suurempi kuin kunnan vastaanoton käsittelyhintaa. Ainoastaan yhdeksän kuljetusyritystä toimitti jätehuoltoviranomaisen pyytämät hintatiedot. Kaikki yritykset eivät olleet tiedoissaan eritelleet kuljetus- ja käsittelyhintoja. Kaikki eivät myöskään ilmoittaneet tyhjennettyä lietemäärää eikä kuljetusmaksun määrää voinut vertailla suhteutettuna haettuun lietemäärään. Kaiken kaikkiaan kuljetushinnat vaihtelivat 20 - 275 €/tyhjennys välillä. Tyhjennyskohtainen kuljetuksen keskihinta oli 82 € Jätehuoltoviranomaisen saaman suppean hintatietomäärän vuoksi johtopäätöksiä hintatasosta ei voitu tehdä.

Selvityksen mukaan jätelautakunnalla olevan tiedon perusteella ei voida arvioida, kuinka suuresta osasta liete kaivoja liete tyhjennetään jätehuoltomääräysten mukaisesti. Jätehuoltoviranomaisella on tarkempaa tietoa niistä kohteista, jotka ovat tuottaneet 68 % jätevedenpuhdistamoille vastaan otetusta lietemäärästä. Lopuista jätehuoltoviranomainen tietää, mitkä kuljetusliikkeet ovat lietettä toimittaneet, mutta ei mistä lietteet ovat peräisin. Jätelautakunnalle ei ole tehty yhtään ilmoitusta lietteiden tyhjennyksen keskeytyksestä, vaikka on tiedossa, että aina lietteitä ei tyhjennetä säännöllisesti. Ympäristönsuojeluviranomaisilla on myös käsitys, että omatoimista lietteen käsittelyä alueella harrastetaan jonkin verran. Ilmoituksia ympäristöviranomaiselle lietteen omatoimisesta käsittelystä ei ole tehty. Ympäristönsuojeluviranomaiset arvelivat, että alueella tapahtuu jonkin verran lietteen levitystä metsään ja lietteen ylivuotoa ojiin.

Alueella toimivat yritykset ovat yhtä lukuun ottamatta rekisteröityneet ELY-keskuksen jätteenkuljetusrekisteriin. Jätelautakunnan toimialueella on tiedossa olevia sako- ja umpikaivolietteitä kuljettavia yrityksiä 28 kpl, joista kuusi yritystä ei ole toimittanut jätehuoltoviranomaiselle jätelain mukaisia tietoja jätehuollon seurantaan varten. Hämeen ELY-keskus on asettanut yrityksille uhkasakon toimittaa tiedot. Yrityksille tehdyn kyselyn mukaan kuudella on käytössään jätelain 121 §:ssä tarkoitettu siirtoasiakirja. Muiden alueella toimivien yritysten siirtoasiakirjakäytännöistä viranomaisella ei ole tietoa. Alueen jäteveden puhdistamoista siirtoasiakirja oli käytössä muualla paitsi Myrskylässä. Siirtoasiakirjamenettelyllä olisi mahdollista varmistaa lietteen alkuperän mukaan toimitus oikeaan käsittelylaitokseen, lietteen vastaanottoon toimitetun määrän tilastointi sekä lietteestä perityn käsittelymaksun oikeellisuus.

PHJ:n ja vesilaitosten välisten sopimusten mukaan liete tulee toimittaa sen kunnan jätevedenpuhdistamolle, jonka toimialueelta liete on noudettu. Osa alueella sako- ja umpikaivolietekaivoja tyhjentävistä yrityksistä toimittaa lietteet toisen kunnan vastaanottoon käsittelyyn yrityksen varikon tai toimitilan sijainnin perusteella. Pukkilan ja Myrskylän osalta edellä mainittu sopimus edellyttää lietteiden viemistä naapurikuntiin. Pukkilan jätevesilietteet otetaan vastaan Nivos Vesi Oy:llä Mäntsälässä. Kyseinen puhdistamo ottaa vastaan kolmen jätehuoltoviranomaisen alueen lietteitä. Tämä aiheuttaa ongelmia käsittelymaksujen hyväksymisessä, koska Nivos ei pysty erittelemään eri viranomaisen hyväksyttäväksi kuuluvia maksuja. Myrskylän lietteet on viety 1.4.2018 alkaen Lapinjärvelle, Loviisaan, Myrskylään ja Porvooseen. Kuljetusyritykseltä laskutetaan jätevedenpuhdistamon määritlemä ja viranomaisen hyväksymä maksu. Maksut ovat erisuuruiset ja asettavat kuntalaiset eriarvoiseen asemaan. Kun lietettä tulee useammasta kunnasta kuntakohtaista liete- tai yritysmäärää ei tiedetä ja jätehuoltoviranomainen ei pysty seuraamaan kuntien lietemääriä tai hyväksymään taksan mukaisia maksuunpanoluetteloita. Jätevedenpuhdistamot ovat ilmoittaneet, että heillä ei ole resursseja seurata kuljetusyritysten ELY-rekisteröitymistä. Vesilaitokset ovat sopimuksia tehdessään pääosin edellyttäneet, että yritys kuuluu rekisteriin.

Suurimmassa osassa kuntia sako- ja umpikaivolietteet otetaan vastaan samalla hinnalla käsittelyn kustannuseroista huolimatta, koska tuodun jätelajin erottelu on lähes mahdotonta. Kiinteistönhaltijan järjestämässä kuljetuksessa vesihuoltolaitos tai viranomainen ei voi vaikuttaa puhdistamolle tulevan lietteen määrään tai lietteen tuoreuteen. Sakokaivolietteet aiheuttavat puhdistamolle kuormituspiikkejä, silloin kun sakokaivolietteen määrä on suuri verrattuna puhdistamon tulokuormaan. Tällöin puhdistusteho laskee.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuljetusyritykset ovat hajallaan, eikä yhtä yhtenäistä tahoja jätehuollon kehittämiseksi ole. Jätehuollon alueellista kehittämistä on mahdollista tehdä koordinoitusti vain jätehuoltomääräyksillä, joiden toimintaa ohjaava vaikutus lietteenkuljetuksessa on hyvin heikkoa.

Kuljetusyritykset ovat pyrkineet optimoimaan kuljetuksia keräämällä lietteitä saman alueen useammalta kohteelta kerralla. Toisaalta samalla alueella käy osittain useampia yrittäjiä. Kuljetusten optimointia vaikeuttavat myös kiinteistöt, jotka tilaavat tyhjennyksen sellaisille kaivoille, jotka on tyhjennettävä välittömästi ylivuotoriskin takia. Optimoinnin kannalta haaste on myös talviaika, jolloin useilla kuljetusyrityksellä ei ole mahdollisuutta yhdistellä kuljetuksia

niiden vähäisyydestä johtuen. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteen kuljetuksessa tyhjennysten reititys tapahtuu näin ollen melko suppean asiakasjoukon perusteella. Kuljetusreittien voidaan siten arvioida muodostuvan tehottomiksi ja siten myös hinnaltaan kalliiksi ja ympäristöä enemmän kuormittaviksi. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa lietteen kuljetukset voidaan reitittää selvästi laajemman asiakasjoukon perusteella kuin kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa.

Selvityksen mukaan tällä hetkellä jätehuoltoviranomaisella ei ole mahdollisuutta luoda kiinteistön haltijan järjestämässä hyödynnettävissä muodossa olevaa kuljetusrekisteriä lietteestä. Käyttökelpoisen rekisterin luominen edellyttäisi ohjelmistojen kehittämistä ja merkittävää henkilöstöresursointia.

Selvityksessä on myös kuntakohtainen tiivistelmä.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Jätelautakunnan toimivaltaan kuuluu päättää siitä, järjestetäänkö kiinteistöittäinen jätteenkuljetus kunnassa tai sen osassa kunnan vai kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Päätöksentekijän harkintavaltaa jätteenkuljetusjärjestelmää valittaessa on kuitenkin uudella jätelaillla rajoitettu. Edellytykset kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtymiselle ovat tiukemmat kuin vanhan jätelain mukaiset edellytykset. Ennen päätöksen tekemistä tulee varmistua, että uuden jätelain 37 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Päijät-Hämeen jätelautakunnan alueella toimii useita lietettä kuljettavia kuljetusyrityksiä ja kaikissa alueen kunnissa lietettä jätevedenpuhdistamoille on vienynt vähintään kaksi kuljetusyritystä. Saadun selvityksen perusteella kuljetuspalveluja on melko kattavasti saatavilla koko alueella. Sen sijaan tehdyn selvityksen perusteella ei voida arvioida kuljetusehtojen kohtuullisuutta ja syrjimättömyyttä jätelautakunnan alueella, koska kaikki yritykset eivät toimittaneet hintatietoja ja osa toimitetuista tiedoista on ollut puutteellisia. Lisäksi on ilmennyt tapauksia, joissa asiakkaalta veloitettu käsittelyhintaa on suurempi kuin kunnan vastaanoton käsittelyhintaa.

Asiassa ei ole pystytty selvittämään kuljetuspalveluja tarvitsevien kiinteistöjen tarkkaa määrää eikä sitä, kuinka suuresta osasta liete kaivoja liete tyhjenetään jätehuoltomääräysten mukaisesti. Lisäksi siirtoasiakirjojen käytössä on ollut puutteita ja muidenkin viranomaisille tarpeellisten tietojen saamisessa on ollut ongelmia. Jätehuoltoviranomaisella on ollut ongelmia myös kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa hyödynnettävissä muodossa olevan kuljetusrekisterin luomisessa. Edellä esitetty huomioon ottaen asiassa ei ole kaikilta osin saatu riittäviä tietoja kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen toimivuuden arvioimiseksi. Toisaalta jätelain edellyttämien asiakirjojen ja tietojen toimittamisen osalta on ilmennyt sellaisia puutteita, joiden voidaan arvioida vaikeuttavan viranomaisten toimintaa. Lisäksi on ilmennyt, että alueella tapahtuu jonkin verran lietteen levitystä metsään ja lietteen ylivuotoa ojiin. Puhdistamoille ongelmia on aiheuttanut lyhyellä aikavälillä tai samaan aikaan saapuneet liete-erät (kuormituspiikit).

Edellä esitetty huomioon ottaen, asiassa ei ole osoitettu, että jätelain 37 §:n 1 momentissa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen

käyttöönololle asetetut edellytykset täytyisivät koko jätelautakunnan alueella. Jätelautakunnan päätös on kumottava ja asia palautettava jätelautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (kunnallisvalitus).

Esittelijäjäsen

Paula Pihlava

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Elina Tanskanen, Paula Pihlava ja Virpi Juujärvi.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Salpausselän Luonnonystävät ry

Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan valituskirjelmän ensimmäisen allekirjoittajan Salpausselän luonnonystävät ry:n on ilmoitettava tiedoksisaannista kirjelmän toiselle allekirjoittajalle. Jos se tämän laiminlyö, se on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

Katariina Broman

Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan valituskirjelmän ensimmäisen allekirjoittajan Katariina Bromanin on ilmoitettava tiedoksisaannista kirjelmän muille allekirjoittajille. Jos hän tämän laiminlyö, hän on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

Jäljennös Päijät-Hämeen jätelautakunta

Päätöksen kuuluttamisen osalta on otettava huomioon, mitä kuntalain 142 §:ssä säädetään

Oikeudenkäyntimaksu maksutta

tim